

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési díj:
Négy hasábolj poszt sorát 5 kr.
Nagyobb terjedelmű a többes-
hirdetésekre alba szerint a leg-
olcsóbb árértékűnek fele-
létezőt minden kétszer be-
létezőt 20 kr.
Hirdetést vagy reklamot magában
foglalt újdonság ára 50 krajczár.
„Nyitász”-ben megjelent köz-
löny minden poszt ára 30 kr.
Hirdetéseket felvételre a köz-
lönyben, KUTASI I. köz-
nyomdáiban, valamint KÖR-
MAN H. köz-nyomdáiban is.
Név nélkül vagy névtelenül
beküldött levelek nem vétel-
nek árgyalomban.
Kéziratok vissza nem
adatok.

Báró Kaas Ivor jelöltsége.

(r. ö.) Az ország fővárosának IV-dik kerületé, a midőn képviselőt választ, nem lehet kinevezett, vagy még csak kinevezendő miniszterek „Hotel Garni”-ja, a hol az illetőt, udvarias szobaleányként, mandátummal és az országközi kaput nyitó kulccsal várja a választási elnök.

Kossuth és Deák képviseltek e kerületet és ezáltal azt a kötelességet róvták rá, hogy e kerület képviselője mindig bizonyos magasságon álljon és megválasztása által a főváros bizonyos eszmét tüntessen ki, vagy — mondjuk ki — akár tüntessen is valamely eszme mellett.

Treffort az, kinek aláha nyitott kezéből hullt le a szabaddá vált mandátum, s ő teljesen oda illett a magyar főváros képviselőjéhez. A világ városi színvonalra törekvő főváros, mely kulturánk quintessenciáját foglalja magában, önmagát találhatta fel a minden ízében modern, csaknem kozmopolitikus és a nyugati műveltség föltételeit lázasan üző-hajtó kultuszminiszter egyéniségében.

De micsoda eszme és általában mi mellett tüntetne, mit tüntetne fel, ha a még ösmertelen kultuszminisztert fogadná el látatlanba jelöltjének és így aláírna egy Tisza Kálmán által még csak kitöltendő úr-lapot?

Feltüntetné először is azt, hogy a főváros sem egyéb, mint ütő kártya, a főváros iránt különben sem sok rokonszónvvel viseltető politikai haszár-játékos, egy párt-miniszterének kezében.

Kitüntetné az erkölcsi önállóság hiányát és csakugyan oly képviselő-választást mutatna fel a világnak, melyben a szavazás csak formáság és egy még ismeretlen jelölt (mint azok a királyfiak, a kiket már születésük rendje szerint var készen a titulus) előre is kinevezett képviselője a főváros legfőbb város-részének.

Tüntetné továbbá a főváros mindazon kormány-tervek mellett is, a melyek legujabban függének a levegőben. A nemzet birtokosságának részleges kifosztása a regále-megváltás czime alatt; azon ámitás

helybenhagyása, melyet az országgyűlés színe előtt kísérelt meg báró Fejérváry miniszter és a melylyel mikor még azt a rengeteg sok pénzt nem érezte a zsebében, báró Bauer közös hadügyér vesztegette meg a magyar delegációkat és a mely ámitást éppen most leplezte azon, a bécsi „Militär Zeitung”-ban közzétett rendelet, hogy magyar ifjú a németnyelv tökéletes tudása nélkül, nem lehet még tartalékos tiszt sem... Ez az egész magyar ifjuság elzárása a katonai pályától, a mely legalább kétszáz művelt belvárosi választót rendel alá véglegesen és visszavonhatlanul, a buta morva és cseh káplár botja alá...

Tessék meghajolni e kényszer előtt és lemondva alkotmányos és független polgári jogairól, — tessék tüntetni a felsorolt politikai vétkeket és politikai botlásokat elkövetői mellett, a melyek a kormány pályafutásának nyomában felburjánzanak.

Tessék előre is acceptálni a még ösmertelen kultusz-miniszter-jelöltet, a kiről még azt sem méltóztatnak tudni, hogy ugyan kinek lesz a bábja, (mert bábnál egyéb nem lehet) a Simor hercegprímásé, vagy a Tisza kormányelnöké?

Tessék erősbíteni azon kormány helyzetét, a melynek elnöke nem tesz különben a magyar közvéleménnyel, mint a tulakodó ostendei hírlapíróval: a megénekelt „malicziózus mosolylyal” utasítja ki, a midőn az oly homályos és kétségekben uszó külügyi helyzetéről felvilágosítást keres kétségbeesésben!

Tessék tüntetni egyuttal a magyar Wilsonok szövetsége mellett is; a temesvári Főér „merci-falvai” előnévvel lett nemessé 8000 forintért. A belváros is megkapja a merci-szót és a nemes levelek kutyabőr-záporát, ha meghajlik a szolgáltság, a corrupezió és a párt-rabszolgaság követelményei előtt.

A fővárosban azonban virágozni fog a bórkereskedés, a megválasztandó algebrái kultur-ismeretlen nélkül is. A belváros már magában is nagy ur a kerületek között, a nagyur-képviselő néki H e k u b a; a kul-

tusz-miniszter képviselő még csak második egyetemmel sem korteskedhetnék magamellé. Nagyobb súlyt fog fektetni a belváros választó polgársága az ország közvéleményére, mely — velünk együtt — aggodva várja a koczka eldőlését az szeretné, hogy a képviselő-választás eredményében a polgári függetlenség és ebben a főváros polgárságához, az ország legelső kerületéhez illő nemes fenköltés jutna érvényre.

Azt hisszük, hogy a midőn pártkülömbőség nélkül a függetlenségi érzelme választó polgárok által is kezdeménye, báró Kaas Ivor, (különben is híve az önálló vámtérület és külön nemzeti hadsereg elvénél) iratott fel a közbizalom ivére: senkiesem irhatná nevét jobb helyre, mint azon név után, a mely 20 éves elvszilárd eszmeharcza a magyar iradalom s a nemesen felfogott, fényes fegyverekkel vívott hírlapírói küzdelem terén szerzett hervedhatlan babérok és a báró Kaas Ivor nemes egyéniségétől elváhatlan magasztos függetlenség és kristálytisztá jellem által lön halhatatlanná!

A Főgereknek nem volna okuk a névért lelkesedni, de Budapest belvárosa oly független polgárainak igen. Ezt a polgárságot buzdítjuk, innen a vidékről, kitartó és bizonyára győztes küzdelemre!

— Belföldi hírek. A király Csehországba, a piszei hadgyakorlatok meglekintésére indult el; a rossz idő miatt azonban nem tartották meg ezeket. — Dr. Werner Rudolf, kassai jogtanár, a budapesti tud. egyetemhez r. tanárul neveztek ki. — Helfy Ignácznak deési tisztelői faklyás-zenét szándékoztak rendezni; a rendezés először megengedte, azután „miut politikai tüntetést” újra betiltotta.)

— Szencziózes leleplezések. Párisból távirozzák tegnapi kelettel: Adamé asszony folyóiratá, a „Nouvelle Revue” holnap megjelenő számában „Az elmaradt stettini találko-”
*) Így néz ki a Tisza-ára véleménynyilvánítási szabadsága. Szerk.

zás” czim alatt okmányokkal hazudtolja meg a „Nordeutsche Allgemeine Zeitung” amaz állítását, mely szerint a cár nem utasította vissza az öreg Vilmos császárnak a stettini hadgyakorlatokra szóló meghívását.

A cikk kifejti, hogy Bismarck herceg politikája épp attól pillanattól változott meg, mikor a cár nem akart Stettinbe menni s egyszersmind bizonyítja, hogy a cár azért utasította kereken vissza a meghívást, mert tudomására jutott a Bismarck herceg és Coburg Ferdinánd között folyt titkos jegyzékváltás a leleplezés szerint Vilmos császárt bántotta, Bismarck keleti politikája.

A „Nouvelle Revue” előadja a Reuss herceg jegyzékének történetét és kivonatban közli Bismarck hercegnek Coburg Ferdinándhoz intézett titkos jegyzékét, a melyet a bécsi német nagykövét közvetített. A titkos jegyzék így szól:

„Semmi tanácsot nem adhatok Frensednek. A hivatalos Németország nem ajánlja, hogy elfogalja a bolgár trónt, de Németország bensőleg (intimement) helyesli e lépést.”

Közi a „Revue” Coburg Ferdinándnak a fiandriai grófnéhoz intézett levelét, melyben a bolgár fejedelem azt mondja, hogy az okmányokat kénytelen demantálni, mert háborulni fenyegetik. — Hazug hallgatásának egyedüli oka az, hogy Bismarck érdeklődését nem akarja elveszíteni. Kiténik e levélből, hogy Coburg Ferdinánd föltétlenül Bismarck titkos biztarsára foglalta el a bolgár trónt.

A fejedelem ismétli a levelében, hogy az összes eltagadott okmányok hitelesek. A befejező mondat ez: „Kénytelen vagyok megcáfolni a tényeket; hallgatásom Bismarck érdeke.”

A nyolcz nyomtatott oldalra terjedő cikk végül elmondja, hogy a cár mikép értesült a titkos jegyzékekről és mikép utasította vissza a stettini találkozást.

Vidék.

Kisujzállás. aug. 31.
Szokás fűrdőbe menni, én is életprommal utóbb, tisztább léget szívni a Felix-fűrdőbe mentünk.

Kisujzállástól az út, a vidék Nagy-Váradig mindenki előtt ismeretes, annak festése tehát nagyon unalmas lenne. Feldűnt mégis nekem azon zöld mez nélküli térség, — mely határainkon borong. Biharország széléhez, B. Ujfaluhhoz érven már zöld lepel borítja a földeket, mezői virágok díszlenek, gyümölcsfák zöld lombjaikkal és gyümölcsseikkel bőltingtának. — Boldog Biharország! Van buzája, bora, gyümölcse, szőlő termő hegyei, bércei, termékeny völgyei, vas, réz bányái, gyógyító hő forrasai, fűrdőhelyiségei, számos barlangjai. —

Hogy rémülva másznak kerítésre, falra, Addig veri őket, míg mind meglapulnak, Míg farkat csóvalva lábaihoz hullnak. És bizelgő nyelvel addig egy se kel föl, Míg örök hűséget nem fogad az urnak.

Milyen kár hogy ebben az igaz meseben Csak egy mese vagyom — az a nagy bot éppen!
Abrányi Emil.

Naplómból.

Írta: Gáspár Imre.
(Folytatás.)
Megjegyzések.
A vendég-szeretet érné, melyet ma már többnyire csak másoknál becsülünk.
A vallásban világtájdalom van.

Vagy 12 írónk van, a kik novellákat is irhatnának, s csak rajzokat... tervelnek. A rajz magában szép, még szebb valamely nagyobb mű részletét. Nem más, mint főkéllékét: az elbeszélést nélkülözve novella; tehát elszaporodása... hanyatlás. — Emberekről ujjabban a nem történetet beszéljük el, de lerajzolják őket ugyan egy chablon szerint. — A chablon mindig u. az: elől könnyed bevezetés, — aztán pár komikus vonás, — végül, még ha gonosztevéből is van szó, sentimentális záradék. — Embert sentimentális vonások nélkül rajzolni nem lehet; hiszen minden emberi életnek egyforma: s e n t i m e n t á l i s a vége...
Polemia.
Egy lapban elvezettek valami író, irodalmi Proteusnak.
Emberünk küldött be ilyen feleletet:
... Az irodalom Proteusának neveztek el. A sok alakú Proteus, míg élt, a Poseidon helyzetetett fölébe örvendek, hogy na-

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

Szép versek.

Ezt a rovatot régen folytattuk már. A lapokban megjelenő szép versek azonban vajmi ritkák. Gyulai Pál jeles költőnknek a „Budapesti Szemle” szept. füzetében megjelent „Barati körben” című mély érzésű, borongós hangulatu dala mindenesetre ezek közé számítható.

Ay újabb költői nemzedék kimagasló tagja, Abrányi Emil is derekasan oda legyint „A brassói kuvaszok” című satirikus mesejével, a hová kell.

A két költemény így hangzik:

Barati körben.

Biztos hely e vadásztanya,
— Huhoghat künn a fergeg! —
Mint gyermeket a hü anya,
Vidám kedvünk úgy védi meg.
Hadd folyjon, szó, csengjen pohár,
Bár az idő ejtetre jár!
Ki tudja, lesz-e még napunk,
Mikor megint találkozunk?

Sok éve, hogy nem láttatok,
En is, ti is, megvénülünk;
Ugy múlnak évek, mint napok
S már gletalkony int felénk.
Hadd folyjon szó, csengjen pohár!
Az elhanyagolt napsugár
Még gazdagabban szorja szét
Utolsó fényét, melegét.

Eszünkbe jut, mi volt, mi mult;
Emlékké vált minden remény.
Oh hány reményünk sirba hullt
Az élet küzdő mezéjén!

Hadd folyon szó, csengjen pohár!
Mi elmúlt nem tér vissza már,
Es a ki küzdött, szenvedett,
Enyhíti az emlékezet.

Hiven szerettük a hazát,
Küzdöttünk érte emberül;
Virrasztottunk sok éven át
A sebzett haldokló körül.
Hadd folyjon szó, csengjen pohár!
Ismét derült a láthatár,
S mert nem hiába áldozánk,
Te élsz és élni fogsz, hazánk!

Nem egy társunk küldt korán;
Áldás lebegjen sirjokon!
Melletök a végső tusán
Nem állott nő, gyermek rokon.
Hadd folyjon szó csengjen pohár;
Ha minket a végóra vár,
Szeliden fogja bé szemünk
Hű nőnk vagy kedves gyermekünk.

A fergegét immár elűl,
A tiszta ég pirkadni kezd;
Eltűnik is így borul, derül,
Egy testvér a hajnal s az est.
Hadd folyjon szó, csengjen pohár,
Ha búsan is bucsúra bár!
Im búra fordul örmünk,
Legyen, — de el nem csüggedünk.

A brassói kuvaszok.

— Állat-mese. —
Furcsa kutyák éltek — nem is nagyon régen —
Brassó városában egy kedves vidéken.
Mindenféle jóval jól tartották őket,
Dagasztották, tömtek a mohó bendókat,
Ámde mennél jobbat, menél többet kaptak,
Annál merszebben ríttak és ugattak.
Es pedig a gazdát, a tulajdon gazdát,
Azt ugatták folyton a pohos mihasznák
Furcsa kutyák voltak. Egy mákszemnyi hűség
Nem volt a szívökben. Csupa gyönyörűség

Volt nekik, ha bárki urokat gyalázta.
Sőt maguk vezették a tol vajt a házba.

Látta ezt a gazda s szólott ilyeténképen:
„Hej! még most se szeret az én kutya népem!
De tudom a módját, hogy nekik majd tessem.
Hogy magamat velük jól megszerettesem.
Mától fogva kapnak dupla porciókat!”
Kaptak is. A gazda hízolagye légezt,
Finom izú sültet mindakét kezében,
S a gonosz kutyákat dédelgeti szépen.
Azok pedig mindent nagy gyorsan bekaptak,
Azután a gazda — kezébe haraptak.

Még nagyobb lön erre gazd' uram keserve,
De alig töprengett, már megvan a terve:
Attól kezdve ő már csak a csontot rágta,
A mi hus volt, zsír volt, tömte a kutyákba,
Még a szalonát is hájjal kente végig
S nyájas aggodással úgy adta be nekik.
Gondolván magában: Most már megszeretik
Ha török, ha szakad! — A jó kutyák pedig
Össze-vissza marták.

Nagy búval a gazda
Kült a küszöbre és ilyen panasza
Nyitogatta száját. (A járó-kelőkét
Birván nevetésre.) „En neveltem őket
Szép, kövér kutyákka. Apoitam, becséztem,
Csak az ő javukra, kényelmükre néztem.
Koplalni magamnak családostul kellett,
De nekik kijárt ám, nekik bőven tellett
Nem volt még kuvasznak aranyosabb dolga.
Mikor egy rablót házaamból kivertem,
Bizony isten őket még hívni se mertem.
Ok az urak nálam, én vagyok a szolga.
Mikor egy rablót házaamból kivertem,
Bizony isten őket még hívni se mertem.
Ok ott terpeszkédtek valahol a suton.
Ok azért megnyerni egyiket se tudom.
De azért megnyerni egyiket se tudom.
Akarmit csinálók, a szívök nem jobbul,
Ámbar a világon nincs ennám jobb ur.”

Es ekkor — ni, mi ez? Mi jutott eszébe?
Irgalmatlan nagy bot suhog a kezébe.
Veri a kutyákat úti jobbra-balra,

E boldog és regényes országba, ennek áldott hó fúrdójába, a Félixbe jöttünk, élvezni a friss leget, szivni százados fái és növényei balsamos illatát, pihenni a szellemi munkától, üdíteni, eleveníteni lankadt tagjainkat.

Több éven át kerestük meg e gyógyfürdőt. Bár nincs itt fenragyogó fény, pompa, de van kedves megnyugtató csendes egyszerűség, — mely vonzó erővel bír, hova visszavágyunk az ember.

Ez áldott fürdőt, mint tapasztalám, főképp Kunság, Bihar és Békés népe szokta nagy számban megkeresni és sok betegek áldva távoztak el ennek forrásairól.

A Félix-fürdő egy szép völgyben fekszik, egy domb által választva a Szent László, vagy Püspök-fürdőtől. Amannak birtokosa a premontrai rend, ennek pedig a nagyváradi r. k. püspök.

Pár éve, e fürdőhelyiségen sok újítások tetteket a kényelmet illetőleg, melyeket ezen- nel felemlít.

A Félix-fürdő régi forrása apadásnak indultván, a birtokos rend a gyógyudvar közepén értezi kút furatását eszközölte a hirneves Zsigmondi Vilmos által. E furás 1885 október 22-én kezdetelt és szakadatlanul folyt 1886 december 2-ig, a midőn a víz 47 méter mélységből dúsan öntötte a vizet, még pedig nagyobb hőfokkal, mint a régi forrás vize volt, a 20 centiméter átmérőjű csőből kiömlő gyógyforrás vize 39° R. szerint, pontos mérés szerint 24 óránkint 14,000 hektoliter hőt vizet önt ki. A vizet vegyelmezte Dr. Lengyel Béla egyetemi tanár.

Hatása kitünő mindennemű csúsz, közsény, idelet, lób, csúszos főtűzés, bennultság, s több ily betegségekben.

Ugyanez alkalommal a tulajdonos rend 24 szobából álló szállodát építtetett, mely már közhatalmra van bocsátva, térsége fakkal beültetve.

Ugyanezkor két nagy fürdőmedence is építtetett, külön a férfiak részére ötöző szobákkal, valamint egy nagyobb vízhűtő is. A régibb tükör fürdő is azonban használatban van, van ezeken kívül kádas fürdő és családi fürdő is.

Tervbe van véve, — mint értesültem, — egy új fürdőház 24 szobával, 24 kád, 4 család és 2 nagy társas fürdő építése.

A régi épületben van 50 szoba, tehát az újonnan épített 24-el = 74. — Szobák ára 80 krtól 1 frt 50 ig. Kádasfürdő 50 kr., tükörfürdő 40—45 kr.

Váradról az utazás a fürdőbe tehető vasúton is, itt a fürdőnél van állomása a belényesi vasútnak, társas kocsin, fiakkere, amazon 30 kr., emezen 1 frt 50 kr. a kiszállítás.

Konyhája kitünő, igen jó forrásvize, azonban mely ásványvíze is melegen, kihűtve igen jó ivóvíz.

A fürdő udvarát díszíti a szép virágos kert, az erdő százados fái között kellemes utak, sétaterek.

Ha a tervezett építések végrehajtattak és szépítettek tetteket, ez áldott gyógyfürdőt fúrdóink első sorában fog díszíteni.

Auguszt 12-én N.-Váradra érkezve, régi szokás szerint régi barátunkhoz szállánk, ki nemzetünk dicő napjaiban szent hivatalát honvédó karddal váltotta fel. Most az oltár szolgálja. Auguszt 13. nemzetünk nagy gyásznapja, melyre elborult az igaz magyar szív. E napon a r. k. varadosalzi-templomban gyászmise tartott hazánk vértanui, mátyráiert. Elmenek e barátommal, hisz mi is mátyrók

valánk, börtön rabjai. Mint elborult először lelkem, látására a gyász hónap kopolcsának, de felderült, látva tudva most, hogy nincsenek fellelve, hogy él emlékek azoknak, kik hazánkért, joga, szabadságáért vértanúk szentvedtek. Valóban e gyász hónap kopolcsát megrendítő szép volt látni, a legszebb, válogatott virágkoszorúkat, a gyászfáklya lobogását. — Nemzet emlékeiben él.

A gyász halotti mise végezte után, a misézó lelkes, Palotay, ki maga is honvéd volt, a virágkoszorúzott kopolcsához ment és midőn végigdő szavait „requiescant in pace” — nyugodjanak békeben — elrebbé megzendült a karban „Hazánk rendületlenül légy híve óh magyar” és a nagyszámú nép megindult lelkesedéssel énekelte. — Ez meglehetősen szívetem, örömről kelt keblemben, mert élnek, a kik meghaltak, nincsenek feledve a tettek, melyeket végbevittek.

Oh mi dicősi, mi magasatos és lelkesítő volna az, ha hazánk minden falvai és városai emlékkönyvet szentelnének hazánk mátyráiert.

E napot soha nem feledem.

K. Hajdú Lajos.

Uti levelek.

„Szülőföldem szép határa.”

Alig van olyan ember, ki szülőföldjéhez ne ragaszkodna. Még az olyan emberben is, ki a hazaszeretet magaslatáig nem tud föl-emelkedni, meg van legalább a ragaszkodás a falu tornyához s ezen érzelmelelyesítési nála a hazaszeretet. Es tény, hogy a szülőföld-höz való ragaszkodás s a hazaszeretet igen közeli, rokon fogalmak. A régi görögöknek csaknem ugyanazos fogalom volt, mert náluk többnyire csak egy város és annak környéke képezte az államot s egy-egy halomról kiki beláthatta egész hazája és szülőföldje területét.

A szülőföld iránti szeretetből önként következik, hogy mindenki szépnék, söt legszebbnek tartja a saját szülő-földjét. Ez nem is csoda, mert hozzá-tapadni legelső emlékek, gyermek-korának örömei, apró bánatai, — visszhangzik még füleiben a dal, mely bölcsője felett regett — s a régi emlékek behatása alatt a szülőföldet, bármi egyszerű legyen is az, szebbnek és kedvesebbnek tartja a világ legszebbel tettei tájainál.

En is úgy vagyok veled, kedves szülő-földem, hogy szebbnek tartlak minden más vidéknél. Minél gyakrabban járom be térséidet, annál több szépséget, annál több titkos bájfény fedezek fel benned, — ha festő volnék, élénk színekkel rajzolnám le kanyargó folyóid füzes partjait, — ha zenész volnék, hullámzó ének-moráját s ós erdőid titkos susogását utánzó-nám a hurokban! . . .

De szép világ ez az előtt is, kinek bölcsőjét más tájon ringatták. Egyszerűségben sok költséget, magasatos csendjében béke és szeretet honol. Bölcsőknek és szerelmeseknek való hely, fárads munkának pedig édes nyugalm tanyája. A szél is ide vágyik megpihenni.

A Tiszta, mely a máramarosi bérceket körül szilaj ifjú módjára rohan le, itt már meglapítja folyását s conservatív jellegűt. Lassu méltósággal hőmpolyog alá medrében. A Szamos, mely Erdély távoli bércei közt ered, itt már végső utját futja: közvetlenül

kis faluk alatt egyesül a Tiszával. A Szilágy-ságból jövő Kraszná szintén itt végzi pályafutását, a Szamosba ömölve. — A Dolha, a Tur mellé-ága, ugyancsak itt ömlik a Szamosba, — tehát 4 folyó egyesül itt, csekély távolságban egymástól, — s egyik rakoncátlanabb a másikkal.

A folyók és a fák adják meg a vidéknek a jellegét. Maga a falu is egészen lomb tengerbe van borítva, nádas viskói alig lát-zanak ki a fák közül. De a határon is lépten-nyomon facsoporttal, gyümölcsös kertekkel s erdővel találkozunk, ennek következtében a levegő gazdag élely-tartalommal bír, folytonosan friss és kellemes. A folyók közelsége is csökkenti a hőséget s a vizek partján folytonos lég-áram van. A legforróbb nyarat is könnyen elviseli itt az ember.

Sokkal szebb rónaság ez, mint a nagy alföldi, mely aratás után kopárnak, kietlennek, eghangunak tünik fel, az egész nap leperlez rajta mindent, a szemnek semmi zöldet fent nem hagyva. A mi rózsánk keső őszig mindig zöld. Az erdő mindvégig zöld levél-diszben pompázik, — a gyümölcsös kertekben érett gyümölcs piroslók, az akác ősz felé másodszer virágozik. A kanyargó folyók, egyik helyen szakadozott, másik helyen pedig lapályos partjaikkal, a habok felett gyorsan tova sikló halász-csónakokkal és tutajokkal, szintén élelik a kápet.

Egy réme, egy pusztítója van e szép vidéknek: az ár víz, mely a föld termékeny- ségét és a lakók szorgalmát nagyon gyakran tönkreteszi. Ennyi folyó mellett megszokott dolog az, hogy a határnak kisebb-nagyobb részét minden évben elborítja az ár víz, — még ekkor az ár víz, ha például kora tavasszal jó, alig tesz nagyobb kárt, sőt a legelőnek és gyümölcsösöknek használ is, — de az is gyakran megtörténik, hogy nyár kezdetén öntenek ki a folyók s az utolsó szemig tönkreteszik a gyönyörű vetéseket, — az se ritkaság, hogy az ár víz magának a falunak a védőgátját is átszakítja s úgy elpusztítja a falut, hogy házainak legnagyobb része romba-dől. Ilyen pusztulás az utóbbi 35 év alatt három ízben volt. Tehát egy középkori ember három ízben látta faluját rombadőlni! (Magam is kétszer voltam már e szomorú pusztulás tanúja.)

Az ideo tavaszi ár víz, mely Szatmár-megyének egész rónaságát elpusztította, virágzó magyar falvait hullám-sírba temette, különösen sokáig emlékezetes fog maradni. Nyomai még most is mindeütt láthatók. A házak falain tisztán látható, hogy mily magasán állott beüök a víz, mert odáig a vakolat vagy tapasztás lehullott, az alantasabb helyen fekvő házaknak ereszét sodorta a romboló ár, sőt a kisebb házaknak a tetején is keresztül-csapott, — magában a templomban, mely pedig emelkedtebb helyen áll, 70 ctmr. magas víz volt, — a jobb módú gazdák már kitarozták, felépítették házaikat, de a szegényebbek még ma is romokban hever, s ki tudja, minő nyomor fog ezekre a telen várti?!

Még azok a házak is, melyekbe nem hatolt be a víz (ilyen pedig volt a falu 130 háza körül 18) felaztak s őszerezedeztek, úgy hogy csak is tatarozásra szorulnak. A szobák padozata — az átázott talaj következtében — lesüllyedt, képeket az átnevésedett falakon nem lehet tartani, mert őszerezedeznek, — a butorok a nedves házakban összerongálódnak, — a kenyér-sütő kemencék s a malmok elromlottak, így az őrles és kenyér-sütés a legnagyobb nehez-

séggel jár. Ehez hasonló állapotokat nyujt a messze környék több faluja is. — Ha ezen állapotokon erélyes kézzel nem segítenek: úgy nemsokára a magyarság sirja lesz e vidék!

A felettes hatóságokat lehet leginkább vádolni a szatmári síkság elpusztulása miatt. Mert csak a községek az ár víz elleni védelemben teljesnek magukra vannak hagyva, — a mi kis faluk például 3000 önyi körtöltést a saját erejéből tart fent, de azért a közmunkát behajtják rajta, holott ha elrendelnék, hogy ezen községek az összes közmunka-erőt a gátak védelmére fordítsák s ezt erélyesen keresztül vinnék: akkor minden vízmenti községet meg lehetne menteni az elpusztulástól. A mi lassu közigazgatásunk még azt se rendezte el, hogy az elpusztult gátakat helyre-állítsák, pedig közlekedik már az ősz s vele az ár víz veszély ideje! Sőt — hogy még kirívóbb legyen az ellentét — egy sikkszó szolgabíróért a községi bírónak kell az el-sikkasztott közmunka-pénzket megteríteni, vagy egy segély-jegyző sikkasztását szintén a községi bírónak hajtják be. Boldoguljon aztan a magyar nép!

Annak a nagy hűhóval megindított „Jósziv” mozgalomnak, valamint a többi segélygyűtésnek még eddig nagyon kevés hasznát látta az ár víz-károsult lakosság. Osztották ugyan már ki köztük segély-pénzeket, de mi ez a nagy nyomorhoz képest? Itt rögtön, gyors segély kellett volna, nem pedig lassu alamizna, mely míg kezükhez jut, addig tönkre mennek!

Jól esett azonban látnom, hogy ez a nép, mely annyit megpróbáltatásnak van kitéve, nem adta fel a reményt, hogy ezen csapásból is kikászol. Egyetlenegy csüggett arcot nem látni köztük. Iparkodnak, hogy a szenvedett kárt helyre-pótolják. Ha a kormány és közigazgatás is olyan iparkodó lenne, mint ez a nép: akkor ismét virágzásnak indulnának itt a falvak, de hát a tetlen kormány és lassu közigazgatás mellett e népek csak önmagában lehet bízalmá, gondolván: segíts magadon s megsegít az Isten!

Bizony más nem is segíti őket, csak az Isten, ki a szenvedett csapások némi pótlásul oly gazdag gyümölcs-termet adott nekik, a mely páratlan. Gyönyörűség a folyóparti gyümölcsös kertekben járni, oly gazdag a gyümölcs-termet. A fák ágait földre hazza a dus teher. Különbé fajta szilvak, almák, kőrték óriási mennyiségben pirosalnak a fákon, egy-egy fa 10—12 véka gyümölcsöt ad. E gazdag áldás mellett csak az a baj, hogy nagyobb város nem lévén a közelben, a gyümölcsöt nem tudják kellőleg értékesíteni, míg ha Debreczen mellett lenne e gyümölcs-termet, minden bajt kihevernének általa.

Hegyek nyoma sincs e tájon. — Csak észak és kelet felől kéklenek tiszta időben a beregi és máramarosi bércek. Domb is csak egy van, a Dolha partján az erdő szelben, ez is emberi kéz munkája, valószínűleg kurucz emlék.

Mert itt hajdan a kuruczok hordozták zászlóikat. Ha üldözték őket, jó menekülő hely volt e folyamközi vidék. Történeti tény, hogy maga II-ik Rákóczi Ferenc is többször megfordult itten, a mint ez a Rákóczi emlékirataiban is olvasható. E vidék, a szomszédos Beregmegyével, Tarpa, Vári, Beregszász, Munkácsal a kurucz-mozgalom fészke volt, —

gyon is egy alaku bírálóm így kijelölte a köz- tünk levő különbséget . . . Nem adták ki.

A költő képzelete által mindent-utazó. Többet látott tovább hatolt minden Vámbéri Arminnál, Kepesnél. *

A király, a császár egy nagy eszme, mely fölöttek áll, érdekeketek, élet-föltételeiteket beöleli. A ki ellene tör, szabjak tea halál- büntetést, hisz az hat embert ölt, melyet aztán ő, kinek szabad kegyelmet osztani, választás irgalommal . . . Ha nem cselekszik, úgy se igazi király!

Ha egy miniszter vigan érkezett meg Bécsből! Minden mosolyában egy-egy kedvező omen sugárik elő. Sokat ér ez is, mikor nem csupan várunk, de remegünk, reszketünk is valamért.

Még valamit. * Vajon alkalmas helyiség lenne-e az országház egy kis „moriamur progrenostro”-féle tüntetésre? hát a budai királyi-lak terme? Ugy egy kis muszka-háború és megveretés esetében?

Gondoskodjunk róla s mondjuk meg Kovács Lacinak, hogy jól rendezze ám, s ne feledjen el tanácsot kérni attól, ki ki ügyes komédiákat tud elő idézni a „haza fiának” a nemzetiségért: Molnár Györgyöt.

Altalános szabályok nincsenek. Minden újabb negációja egy réginek.

Viharban sokan hasonlítanak a villám-hárítóhoz, mely büszkén marad ott, a hóváltótól, sőt magához rántja a villámokat . . .

De még többen hasonlók a füstöz, mely elveszti könnyed röptét, földön csuszlik, s repülni nem mer.

A moderna nők nek nincs „ferje”,

még kevésbbé „ura”; fordítsa le a német kifejezést: „Sie hat einen Mann!”

Furcsán jár a ki bizonyos vizsgák le- rázása, és bizonyos évszám után megszűnt . . . tanulni.

A tudomány hó-görgeteg, melyet foly- vást görget ezernyi munkás-kéz, s minden percben növekszik kétszerezzi magát. A mi róla itt ott elmarad, nagyon kevés; és ha épen ez a semmivé lett rész képezte mindazt, a mire esküszünk?

Tanuljon még az ősz fő, és tekintélyes potroh is!

Vannak piqant dolgok, melyek érdekesek elmondva, s melyeket viszont le is lehet írni. Constatáljuk ezt; talán némi önváddal, mert a mi halgatónk mindig mulatnak úgy, mint az olvasó-közönségünk.

Deák Ferenc emléke. — 1887. —

Itt pihen Deák Ferenc. Tele van e kápolna koszorúval. Messze földről halmozták össze koszoruit. Küldték sokan. Ki kegyelemből, ki divatból. Van egy távol, távol hazában, messze olasz földön termelt cyprus-ágacska is közte. — Ezt gyönyörűsölyly törték le termő bokráról, s keserű gúnnyal illesztették, mely fájdalom rejtő keserű gúnnyal tele irt lapok közé. És mennyi színlott részvét a sok koszoruban!

Mindegy. Feleldük el, hiszen akad egy-egy szál virág közötté, melyet igazi könnyök fűrésztöttek. Észert bocsássunk meg az egész divat-gyászok.

S ti, kik nagy szavakkal, és kis ér- zéssel felkeresitek e sírt is; ifjak, állam- férfiak, s anyai sok nép küldöttségei, csak e néhány szót kiáltá elétek a temető hideg, zimankós szele:

„A ki itt nyugszik, nagy halott. Egy egész világ van sírboltjába zárva; jó szellem áratja, kinek utolsó támassza ő vala; az erény

világa, a tiszta, önzetlen sziv nagyságának szelleme van itt. Hívjátok sírva, szőlítsátok nevének zokogva; a nagy halott irtalmaz ne- tek, s elküldi hozzátok újra.”

Különbem elveszték, s ti vagytok a ha- lottak, kiket gyászolni kell; jövök a ha- lottak-napja, oly sötét, hogy anep-lángok milliói sem deríthetik fel.

Jöjjetek, és imádkozzatok a sírnál: itt pihen Deák Ferenc . . . (Folyt. köv.)

Az élet harcaza.

— Angol regény. Írta: Charles Dickens. — (Folytatás) 10.

— A törő azt mondja — viszonzá Cle- mency, — Ugy bánj másokkal, a mint kívánod hogy mások bánjanak veled.

— Az az vigyázz, nehogy rászedjenek — ezt véli ön, nemde, — mondá Snitchey.

— Ezt nem értem — felelé Cle mency, lassan rázva fejét, — én nem vagyok törvény- tudó.

— Attól tartok, hogy ha az lett volna, Doctor, — mondá Snitchey, hirtelen felé fordulva, hogy megelőzze a hatást, melyet ez a megjegyzés előidézett volna, — ezt az arany szabályt tapasztalta volna ügyfeleinek legtöbb- jénél. Ebben ők nagyon tapasztaltak — furcsa mégis a világ — s később pedig szemrehányásokat tesznek nekünk. A mi hivatusunk vajmi kevésbé más, mint a tükörre, Alfred ur; mi rendszeren panaszokozó s veszekedő emberekkel érintkeznük, a kik nem épen a legszebb kinézésűek; s nehezebben támadhatnak meg minket, ha mi is ugyanezen kifejezést mutatjuk nekik vissza. Azt hiszem, hogy ezt ma- gamért és Craggsért mondtam?

— Határozottan — vélekedék Craggs. — Ennélfogva, ha Britain ur oly szives lenne s tintát hozna — mondá Snitchey a papírokhoz fordulva, — megjegyeznék, peesé-

telnék s átadnánk mindent s készen lennénk, mielőtt még a koci előállana.

Britain nem messze állott, gondolatokba merülve, iparkodván egyszulba hozni elmé- jében a Doctor az ügyvéd, az ügyvédet a Doctor és az ügyfeleket a két ügyvéd ellen; most aztán még a gyűsült és diótöröt is be- lekeverte s valami bölcsészeti rendszerbe igyekezett illeszteni ezeket; egy szóval oly zavarban volt, mint egykor nagy névrokna volt az iskolákkal és elmélettekkel. De Cle- mency, a ki az ő jó szelleme volt — ámbár felfogási képességéről a lehető legrosszabbul vélekedett, miután ritkán fárasztotta elméjét elunt dolgokról való gondolkodással, ehelyett azonban mindig kéznel volt s minden jó dol- got a maga idejében cselekedett, — pillanlat alatt elhozta a tintát s az atnyújtás közben eszméltre térítette őt könyökének egy mo- dultával; ezzel aztán a szó szoros értelmé- ben félrázta elméjét s fűrgévé s üdévé tette.

Sok időt venne igénybe elmondani, hogy mily izgatottságban volt ez a szegény szolga, a miatt, hogy nevé az okmányok nem tudja aláírni, a mi különbem nem is csoda az ő ál- lásában levő egynél, kiknek a toll is tinta használata már nagy esemény; hogy mennyire reszeltette a dolgot annyi ember előtt beval- lani; hogy közeledett mégis, midőn a Doctor biztató, hogy vezeti a kezét s bámult szét az aláírás előtt, nézven sorban mindenikre, vaj- jon nem akarják-e őt befogni; s hogy milyen ijedt lett, midőn már aláírta nevé, mintha e miatt mindenét elvénnek. Mily titokteljes lett ezután előtte a két táska, mely az iratokat tartalmazta; mily elragadtatással terjeszté ki Newcome Cle mency két könyökét az egész asztalton fontosságának s méltóságának öntu- datában, majd bal kezére hajtotta fejét, mielőtt a neve után a kanyarított odarázta volna, a mi jókora mennyiségű tintát igényelt, s mintegy másolata volt annak a mozgásnak, a mit azalatt a nyelvvel véghez vitt Meny- nyire szomjazott a tinta után, miután egyszer

mely időknél fent.

A mi h domb, az u. u emiékét. Azt hogy abban de hozzájuk ember özi az nem adja oda S csak a napvilágot lát dosott hóse partjáról, Tör (Olcsva)

* Körösi országgy. ké világiosi katas

„Vissza a e czim alatt. K. ből benne van esősen ható, C kedvü moka Körösi ur ma Görgei-rehabí vá vált mániá ren, hogy a hadbíró főhá tartja ma sen ra erdemes e hogy „a világ megbíralása C idő tekintetéb eseménytől. az a nemzedé lat, a kiállott mely előtt e moszkvai titk másik részrő nyilvánosságú most is mere dalmas fegyv sereget az or nemzetiségek lom egyesült ki kezeinkbő szerencsétlen vizsaly s a r meg nem szá

* Ősz gyunk mar hók, meg-me hogy vége a néhány nap e sem es öröm ként cseleyk csurgó eső, csak hoporja vidékeiről (esőszek bir lyek az ősz ta nem tap héten megk Maskaor közt közepe felé f alvokat, vag már most in ságtalan tája

* Dízli czeni lövész jain a nagyé szetet tart, küldött prog 8 an szoba

már megzile s hogy sze nevet.

A Doc fred, miután utazását az Bric ladja a kapub muik, Alfred

— Ige ember sietve natra! Örkd Marion felet bármí más a

— Min fred. Most k gyes leszek a — Eu

Ki ne tudná ön szelid, ko nekem oly je nyugodt ked nem magam.

— Hisz csendes mos — Oh ugye megeng ajkaimra e s — Mon — Eu is ör másképen.

— Akk Alfred, — h állhatatos jo boldogabbak azokat, ha v — A k kiáltá Britai

— Az Doctor.

Doctor.

Eladó.

Egy jól berendezett, s jó forgalmu fodrász és borbély üzlet Székelyhidon eladó.

Ertekezni lehet a tulajdonossal Székelyhidon.

tisztelettel

Buday Endre.

Kiadó.

A Macson, a böszörményi uttfélen, 3 és fél nyilas tanya föld, a hozzá közel eső új földdel kiadó, értekezhetni kiscsapó u. 369. sz. alatt a tulajdonossal.

Szent-Királyi és Kalenda Debreczen.

Padlózatok számára:

Keil Alajos

Padlózat-fénymázát

Bécsből

mint legkitünőbb mázólo-szert puha padló számára: szagtalan, hamar száradó, szép, fényes és tartós, — 1 nagy palack ára 1 frt 35 kr. — 1 kis " " " " " 68 "

Keil Alajos Bécsből,

Viaszk-kenőcsét

mint legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szert kemény padló számára, —

Egy köcsög ára 60 kr.

legmelegebben ajánlja

Szent-Királyi és Kalenda,

DEBRECZENBEN, a városháza épületében.

Megrendelések olyan helyekről, hol raktárak nincsenek, Alois Keil, Wien IV. Resselgasse 5. gyári raktárában intézendők. Egy 5 kilós csomag ára 6 frt o. é.

MOLL SEIDLITZ POR

Tavaszi gyógyítás.

Nyári gyógyítás.

Őszi gyógyítás

Téli gyógyítás

Csak akkor valódi, ha minden dobozon a gyár- jege egy sas és MOLL A. sokszorosított czéje látható.

Gyora gyógyhatás makacs gyomor- és altatbajok, gyomorgöres, nyálk, gyomorégés, székrekedéssel, májbeteg, vertolulás, aranyér és a legkülönfélébb női betegségeknél. Egy eredeti doboz használati utasítással 1 frt.

Raktárak az ország minden nevezetesebb gyógyszerárában. MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító, Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvét mellett. 2 doboznál kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. urhoz Bécsben.

Ülő foglalkozással az ön Moll-féle Seidlitzporral igen jó hatást gyakorolnak; ismerem ezt egyszer s mindenkorra és szívvelyes „Isten írtesse meg”-et mondom érte; ezek a gyomrot jóvá és fut könnyűvé teszik.

Tisztelettel

Steinko P. J. lelkész Honnetschlag-ban.

MOLL-FELE FRANCIA BORSZESZ ES SÓ

Legjobb bedörzsölő-szer

köszvény

csusz

és minden

meghűlési betegségek ellen.

Csak akkor valódi, ha minden üveg MOLL A. védjegyet és aláírását viseli.

Bedörzsöléssel sikeres használat közhány, csusz, mindennemű testfájdalmak és benulásnál; borogatás alakjában minden sérelem és sebnél, daganatok gyuladásoknál. Belsőleg vízzel vegyítve hirtelen rosulást, hányás, kolika és hasmenésnél.

Egy üveg ára használati utasítással 80 kr. o. é. Raktárak az ország minden nevezetes gyógyszerár és anyag kereskedéseiben.

MOLL A. gyógyszerész cs. kir. udvari szállító Bécs, Stadt, Tuchlauben 9.

Szétküldés naponta utánvéttel. Két üvegnél kevesebb nem küldetik.

Elismerés MOLL A. gyógyszerész urhoz Bécs.

Kitünő Moll-féle francia borszesz és sója vidékemen egyszerűen működik. Küldjön nekem 50 üveggel, mivel az emberiség segítségére készletet óhajtok tartani magamnál.

Móly tisztelettel

Hornof, lelkész Micholup-ban

Raktárak Debreczenben: Tamásy Károly gyógyszer. Tóth Béla gyógyszer. Szent-Királyi és Kalenda, Gerébi Fülöp.

KÖNYV- és KÖNYOMDAI-MUNKÁK FELVÁLLALTATNAK.

KUTASI IMRE

KÖNYV- és KÖNYOMDÁJA

Debreczenben, Főpiacz. Sz. Nagy Károly ház.

Ajánlja magát mindenféle

KÖNYV- és KÖNYOMDAI MUNKÁK

gyors és pontos elkészítésére;

elvállal; tankönyveket, hirlapokat és folyóiratokat minden nyelven,

ét- bor- és árlapokat; díszműveket

arany- ezüst és szinnyomatban; a törvénykezéshez megkivántató

* ROVATOZOTT IVEKET; *

diszes egybekelési- és látogató-jegyeket.

Szóval a nyomdászathoz tartozó megrendelések gyorsan és hiba nélkül, a legjutányosabb árban eszközöltetnek.

A papir gyári árban számittatik.

HIRDETÉSEKET a kiadásomban hetenkint ötször megjelenő „DEBRECZEN” cz. hirlapban legolcsóbban számítva közléteszek.

KUTASI IMRE könyv- és könyomda tulajdonos.

DEBRECZENBEN, Főpiacz SZ. NAGY KÁROLY ház.